

Cseh Köztársaság

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának megvalósítása a Cseh Köztársaságban

Dominika Heřtová, a Cseh Köztársaság Pénzügyminisztériuma Külföldi Támogatási Központjának programigazgatója

2002 augusztusában a Cseh Köztársaság szélsőséges időjárási viszonyokat, pusztító áradást okozó viharos esőket élt meg. Az árvíz az ország tizennégy régiójából kilencet érintett. 17 személy vesztette életét, és 200 ezret kellett kitelepíteni. Összesen Csehország területének 6%-a került teljesen árvíz alá. A károk összköltségét több mint 2,3 milliárd euróra becsülték.

Az Európai Bizottságnak köszönhetően – amely az Európai Unió Szolidaritási Alapjának (EUSZA) létrehozásával gyorsan reagált a katasztrófára – a válság sújtotta csehországi régiók majdnem azonnal részesülhettek a 2002 decemberében folyósított 129 milliárd eurós támogatásból. Ennek elosztását a Pénzügyminisztérium Külföldi Támogatási Központjára bízták, viszont elsődlegesen a végső jogosultak (települések, régiók és különböző nemzeti szervezeti egységek, társaságok, termelő és energiaelosztó magánvállalatok stb.) voltak felelősek az EUSZA által támogatható költségek becsléséért.

A támogatást elsősorban a sürgős munkákra és az egészségügyi infrastruktúra helyreállítására fordították, mivel sürgető volt a kitelepített személyek átmeneti szállásával, illetve a víz- és energiaellátás helyreállításával kapcsolatos költségek fedezése. A városi területeken a segílyt az épületek megtisztítására és vízmentesítésére, valamint a sár és a hulladék eltakarítására összpontosították. A vidéki térségekben a támogatás az eltakarítási és helyreállítási munkákat, valamint a folyópart ideiglenes megerősítésével kapcsolatos teendőket finanszírozta.

Ezen sürgősségi intézkedéseken kívül az EUSZA-támogatás jelentős részét – a helyi kapcsolatokkal kezdődően – a közlekedési infrastruktúra, a hidak, a gyalogutak és vasútvonalak helyreállítására fordították. Jelentős támogatást különítettek el a városi területek, illetve az ivóvíz és szennyvíz kezelése számára.

Mivel a károk jellege hasonló volt a 2002. évi áradás által érintett összes régióban, ezeket a tevékenységeket mindegyikben végrehajtották. Mindazonáltal néhány konkrét akció is EUSZA-beavatkozás tárgya volt. Például 3 169 371 euró összeget különítettek el a terezini emlékmű megmentésével kapcsolatos műveletekre. Meg kellett védeni ezt az egyedi erődrendszert, ki kellett tisztítani a régi csatornavezetékét, és ki kellett javítani az alapokat. Ugyanígy, 466 099 euró szántak a történelmi levéltár és az árvíz által

érintett más értékes dokumentumok megmentésére. A katasztrófa után a levéltárat azonnal mélyhűtőték, hogy ne szenvedjen kárt. A kioltvasztási, fertőtlenítési és szárítási tevékenységeket csak folyamatosan lehetett végezni, és ezek rendkívül költségesnek bizonyultak. Az EUSZA-támogatás lehetővé tette a műveletek költségének részleges fedezését.

Az árvíz által okozott legsúlyosabb károk az ország fővárosát, Prágát (ideértve annak történelmi központját) és a közép-csehországi régiót érték. Prága városa összesen 60 187 314,50 euró összeget kapott. Az Alap lehetővé tette a szállással és a közcélú közlekedési infrastruktúrával kapcsolatos költségek fedezését, különös tekintettel az elárasztott metróállomások megtisztítására és vízmentesítésére. A város számára elkülönített összeg legnagyobb részét a kulturális örökség védelmére és egészségügyi ellátásra fordították. A fennmaradó összegből az oktatás, a városi zöldterületek rehabilitálása és a prágai állatkert részesült. Konkrét összeget különítettek el a legsúlyosabb károkat szenvedett Karlin negyed megtisztítására és helyreállítására.

Megelőzés

A 2002. augusztusi árvíz szélsőséges volt. Az érintett vízfolyások esetében a becslések szerint 500-1000 évenként alakulnak ki ilyen körülmények. Ebben az esetben lehetetlen kellő óvintézkedéseket tenni a károk teljes megakadályozására. Mindemellett, a 2002. évi árvízvet követően elemezték az addig életben lévő intézkedéseket. Az ezek eredményeként kapott megfigyeléseket és ajánlásokat ténylegesen beépítették az árvízvédelmi rendszerbe mind nemzeti, mind regionális szinten. Emellett közösségi szinten csakúgy, mint a prágai régió egységes programozási dokumentumában figyelembe vették annak lehetőségét, hogy a Cseh Köztársaság támogatására szánt strukturális alapokból árvíz-megelőzési intézkedéseket finanszírozzanak.

Az EUSZA cseh köztársaságbeli megvalósítása 2004. januárban befejeződött. Az Alap támogatása jelentős szerepet játszott abban, hogy a csehországi régiók szembe tudtak nézni a 2002. augusztusi árvíz következményeivel. A segítségnyújtást mindenki az EU-szolidaritás és a gyors beavatkozása példájának tekintette.

Elérhetőség: Dominika.Hertova@mfcrcz